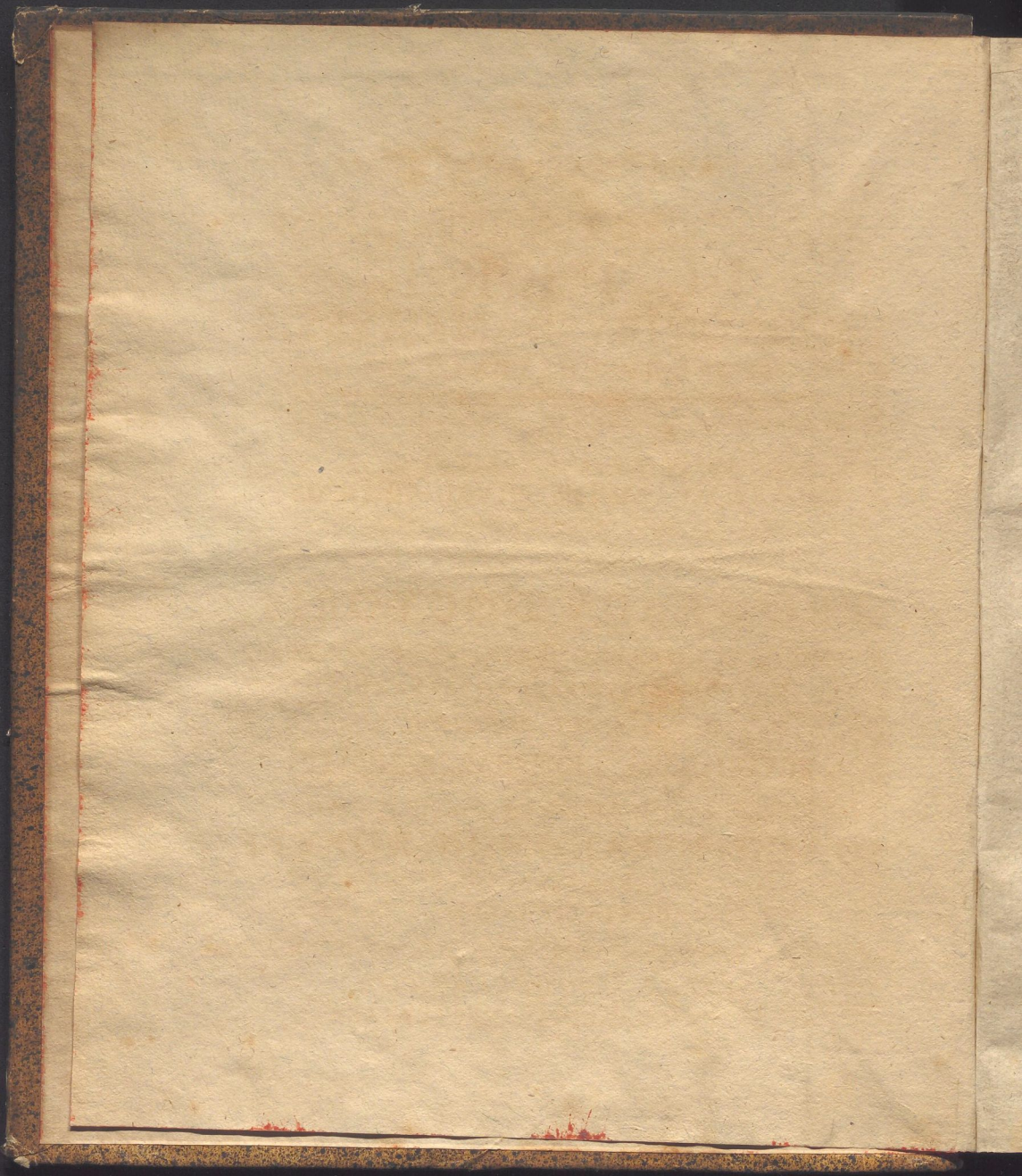

Kern 226 (1-78)

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
CARNOSITATE VESICAE
MORBOSA

QVAM
DIVINIS SVB AVSPICIIIS
CONSENSV ET AVCTORITATE
GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
IN CELEBERRIMA VNIVERSITATE ALTORFINA
PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS
ET PRIVILEGIIS RITE IMPETRANDIS

D. II AVGVSTI A. R. S. c1o1occlviii
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI
SVBIICIET

RESPONSVRVS AVCTOR
IOANNES NEPOM. RVDOLPHVS
DE BINGEN
AVGVSTA - VINDELICVS

ALTORFII NORICORVM.
TYPIS IO. GEORGII MEYERI ACAD. TYPOGR.

PROOEMIUM.

Magno mortalium commodo prouidit sapientissimus benignissimusque rerum Conditor, dum uentri hominum inferiori sat capax indidit receptaculum, quod laticam urinosum, qui singulis momentis a sanguine in renum colatorio secer nitur, in se reciperet, colligeret, atque opportuno tempore excerneret. Quamuis enim leuioris saltem momenti organum uideatur esse uesica, atque ob excrementitium, quem continet, humorem, ceu nauseabundum uilipendi soleat; tantae tamen est utilitatis aequae ac necessitatis, ut magnis omnino afficiantur incommodis, qui naturalibus integrisque eius destituuntur officiis. Ex multis, quae facile allegari possent, eius rei exemplis unum eligere liceat. Interdum enim accidit, ut iustam uesica non patiatur extensionem, sed contracta et angustata urinam affluentem solito citius frequentiusque

A

iusto

iusto protrudat ; unde non molesta tantum et taediosa, sed dolorum etiam plena, inde euenire solet mixturatio. Hanc, quae saepe a nimia carnositate uesicae prouenit, coarctationem ex copiosis, quibus uesica tentatur, morbis nunc illustrandam speciminis inauguralis loco mihi hoc magis proposui, quo rariorem hoc de morbo in libris medicorum offendimus mentionem. Dum enim illa inter passiones uesicae fonticas, nec adeo infrequentes, pertinet, et nisi probe dignoscatur, medentibus saepe imponere solet ; operae pretium esse iudicavi, eius historiam, indicia, causas, pericula, et medendi methodum, pro uirium mearum tenuitate, breuiter hic loci peruestigare. Nemo autem prudens, ceu confido, mihi unquam uitio uertet, si arduam hanc et abstrusae indagacionis materiem primo hoc ausu non omnibus numeris exhibuero absolutam. Dum enim morbum, a multis, etiamsi probatissimis, Autoribus praeteruisum, et de quo nemo, quantum quidem scio, specialem praemisit inuestigationem, mihi pertractandum sumsi ; prima eius rei mihi ponenda fuerunt rudimenta, aliisque ad meliora, quae lubens edoceri cupio, uia aperienda. Nec dubito, me facilem promptamque de iacta alea ueniam ab aequis lectoribus impetraturum, si quando omnium expectacioni non fecerim satis. Supremum, quod simplex adoro, Numen deuota imploro mente, ut hunc qualemcunque laborem in commodum grauiter laborantium cedere clementissime iubeat.

DISSER-

DISSERTATIO INAUGURALIS
 DE
CARNOSITATE VESICAE
MORBOSA.

§. I.

E Vm vesicae urinae statum praeternaturalem, quo Quid sit Carnositas vesicae morbosa!
 non modo solitam membranarum crassitiam aliquoties superat, sed etiam adeo contracta quoad
 ad texturam suam et alterata existit, ut iustam cavitatis
 suae distensionem non amplius admittat, sed urinam,
 etiamsi paucam quantitate, et qualitate saepe mutata,
 iusto citius et frequentius expellat, aliquorum autoritate
 medicorum per motus, nomine *Carnositatem vesicae morbo-*
sam. Quamvis enim caro generali sensu fibrosam molle-
 lemque, siue musculosam, siue tendineo-nervofoque
 membranofam, animalium partem denotet; hoc tamen
 loco monendum, me tantum sensu improprio, et spe-
 ciali pathologico, carnositatem usurpare, nec cuiquam

uelle obniti, si quis hunc morbum praeoptet cognominare *crassitiem nimiam, densitatem, angustiam, et contracturam vesicae morbosam*, utpote quibus uerbis compellere istud uitii, non plane esset incongruum.

§. II.

Naturalis
vesicae
status.

Si naturalem et sanam vesicae urinariae texturam cum ante allegato illius statu morbofo comparamus, haud difficulter inuenimus, in quo differentia constitutionis utriusque, et uera huius uitii ratio lateat. Vesica nempe est pars illa membranacea, caua, piri uel lagenae formam referens, in pelui abdominis tuto confixa, ex tribus potissimum membranis composita, quarum extrema a peritonei propagine nata posticam et superiorem eius regionem tegit, anteriore et inferiore uesicae parte a copiosa pinguedine tunicae cellulosae peluis cincta. Altera uero membrana muscularis ex uario et mirifico fibrarum longitudinalium, transversalium et obliquarum, complexu ita contexta, ut et distensionem in formam oualem admittat, et receptaculum hoc urinae rursus coarctet, urinamque contentam atque collectam exprimat per diductum sphaeris orificium in urethram. Tertia denique membrana uocatur tendineo-neruea, quae intus tenui uilloso-glandulosa adhuc maximam partem inuestitur substantia, secretioni humoris mucosi, uesicam illinentis, eamque ab acrimonia urinae defendendi officio dicata. Ut autem ter-

tia

tia haec tunica corrugari, et post euacuatam uesicam in rugas minores complicari commode queat, substantia quaedam uasculoso-cellulosa binis hisce membranis intertexta est, utpote quae prope collum uesicae etiam intus largior et laxior, atque humore peculiari irrigua reperitur, ut orificia ureterum laxè conuieant, urinamque in uesicam facile transmittant, eius uero refluxum impedian. Vasa tam neruosa ab intercostalibus et osse sacro, quam arteriosa et uenosa ab hypogastricis, (umbilicalibus) itemque ab haemorrhoidalibus, imo in sexu sequiori ab uterinis, huc distribuuntur in adultis. Orificium clauditur musculo sphinctere, qui arbitrio hominis subiectus tamdiu inuoluntariam urinae emissionem coerces, donec distenta ad extremum uesica, uel acrimonia urinae nimis irritante, homo urgeatur ad eandem dimittendam. Crassities uesicae in homine adulto et sano media est inter illam uesicae bouinae et suillae, et uix unam alteramue lineam complectitur. Minor uesicae tamen crassities est, eadem distenta et repleta, quam ubi contracta et uacua extiterit. Urinae, continuo a renibus per ureteres destillanti, colligendae inseruit, donec a copia uel acrimonia lotii incitata urgeatur uesica ad sui contractionem et lotii collecti emissionem, ubi modo libram unam, modo humoris huius excrementitii maiorem copiam, pro ratione assumtorum potuum capit.

§. III.

Quatenus ab eo deficiat carnositas Carnositas vesicae morbosa variis modis a statu illius naturali recedit. 1) Crassities membranarum tribus uel quinque uicibus naturalem structuram superat, unde 2) tantam stricturam et densitatem uesica acquirat, ut iustam distensionem non amplius admittat, et 3) uires musculi sphincteris, cuius ope urina retineri et colligi debet, illico uincat, qua de causa 4) lotium, pauca saltem copia affluens, solito frequentius excernitur, et 5) ferme assidua mingendi necessitas urget miseros, 6) non sine graui coniuncta molestia et acerbo subinde dolore. Pertinet itaque hoc uitium inter morbos organicos, eosque malae conformationis, et quidem respectu cavitatis ad angustiam eius contractam; quoad crassitiem uero membranarum uesicae inter morbos magnitudinis praeter naturam auctae referri meretur. Si crassitiem uesicae spectes, magnitudine excedit; si uero eius cavitatem respicias, deficit eadem ob angustatam eandem; si denique officium intuearis, retentrice imminuta, expultrice uero facultate aucta, peccat.

§. IV.

Quotumplex sit et de quali hic agatur. Haec uesicae carnositas modo totalis est, et uniuersum uesicae ambitum occupat, modo in aliqua tantum eius parte euenit. Namque si fungosae et carnosae cresc-

crescentiae, uel alii tumores, quorum copiosa exempla collegit BONETVS, a) aliquam intimae uesicae membranae regionem obsident, uel ubi scabies, ulcera, steatomata, fungi et carunculae accidunt, aut calculi iis innascuntur, crassities quidem adest, sed particularis, cuius species, quia suis quaequae nominibus compellantur, et passim ab autoribus tractantur, ceu peculiare morbos hic praetereo, potissimum de uniuersali uesicae crassitie et densitate hic sermonem facturus.

§. V.

Raram equidem in libris medicorum offendimus re-
 censionem de carnositate uesicae, nec satis mirari potui,
 etiam eos, qui speciatim de uis urinariis et morbis uesicae
 scripserunt, modo nullam plane, modo obscuram tan-
 tum, huius morbi, forte non adeo infrequentis, mentio-
 nem iniecisse, sed sicco eundem, quod aiunt, pede tran-
 sisse. Morbus enim iste hactenus minus cognitus extitit;
 ideoque non mirum, hanc p. n. uesicae conditionem in
 sectione mortuorum saepe praeteruisam esse. Nec dubi-
 to, plurimos, hoc malo laborantes, uitaque defunctos,
 citra sectionis scrutinium terrae mandatos esse. Nihilo
 minus tamen istud uitii uesicae a quibusdam per Anato-
 men practicam detectum publicique iuris factum est.

Aliquot

Exempla
 eius.

a) in sepulchret. Lib. III, Sect. XXIV, Obs. 16.

Aliquot eius morbi exempla recensere liceat. Ita RVYSCHIVS *b)* historiam refert de iuvene, qui calculo uesicae laborauerat, in cuius cadauere secto uesica digi- tum transuersum crassa deprehensa fuit, separabilis qui- dem erat in tunicas innumerabiles, inter quas materia purulenta uariis in locis pinguedini liquefactae ad amissim respondens reperta fuit. Idem *c)* a scabie uesicae tantam eius incrassationem obseruauit, ut reuera digiti spissitudi- nem aequauerit. BONETVS *d)* corpus uesicae in callosam substantiam conuersum post inueteratam dysuriam ex RIOLANI Anthropographia annotauit. HOFFMANNVS *e)* ex spasmo uesicae diuturno, qui calculum uel ulcus eius mentiebarur, post sectionem defuncti inuenit uesicae membranaceam substantiam praeter naturam ualde crassam et densam, copiosis amplis ac distentis sanguiferis uasis, quorum nonnulla calami scriptorii capacitatem aequabant, obsitam, et sanguine crasso et atro refertam. R. I. CAME- RARIUS *f)* in quodam uiro post spasmus pedum flatulen- tum et coxae dolorem, diabete stranguriosa primum per interualla recurrente, demum continua, quae causam in
calcu-

b) Obseruat. Anat. Chir. obs. 89. pag. 113. Fig. 70.

c) Ibid. Obseruat. 78. pag. 99. Fig. 62.

d) in sepulchret. Lib. III. Sect. XXIV. obs. XVI. pag. 1237.

e) Med. Rat. Syst. Tom. 4. Sect. II. cap. VI. obs. I. pag. 413.

f) Ephem. cent. III. obs. IV. pag. 20. seqq.

calculo ponendam falso aliis persuaserat, defuncto sequentia annotavit: *uesica urinaria monstroso aspectu similis massae carnae duorum pugnorum magnitudine, substantiae fibroso-glanduloso-scirrhosae, circumcirca ad usque cervicem duorum pollicum crassitie, quae cum membro, et imo musculorum abdominis, omnino iam gangraenam conceperat, dum reliquum corpus in partibus principalibus uidebatur adhuc esse satis bene constitutum. Cavitas ipsa uesicae, adeo incrassatae, uix maior nucis iuglandae, habuit ne guttam urinae, nec granulum arenae, parum tamen spissiusculi et spumosi albi muci: tantum abest, ut fuerit obfessa calculo.* In memorabilibus Acad. Chirurg. Paris. g) aliquot casus nimium crassae a calculo uesicae depinguntur. RIOLANVS h) etiam assensum praebet: *Interdum enim, inquit, ita constringitur et arctatur uesica, ut non possit dilatari, ob ipsius ulcerationem dolorificam in parte interna, tumque crassior euadit et uelut cartilaginosa, quod impedit ipsius distensionem; hinc mictus dolorosus.* In actis Edimburgensibus i) recensetur casus uesicae scirrhosae et induratae a calculo, quae ponderabat XXX uncias, et drachmas duas; discissa uero uesica haec me-

B moratu

g) Memoires de l' Acad. Royale de Chirurgie Tom. I. pag.

396.

h) Enchirid. Anat. Pathol. lib. II, cap. XXX. p. 153.

i) Tom. I. pag. 424.

moratu digna monstrabat: Interne albi coloris erat, et coagmentata structaque uidebatur ex diuersis, et a se inuicem separatis, glandulis; nullam habebat cavitatem, nisi hanc, quam transiens urina sibi aperiebat. Illustris IO. IAC. BAIER, Professor quondam Medicinæ in hac Vniuersitate celeberrimus, et Acad. Nat. Cur. Praefes, k) in corpore famigeratissimi ICTi, qui per plusculos annos mictione pultræ, subinde cruenta hæmorrhoidali, stranguria, et frequenti stimulo meiendi uexatus, tandem ex inflammatione uesicæ diem senex obierat, post aperturam abdominis inuenit non modo ureteres utrosque pollicem amplos, sed etiam uesicam undique copiosa pinguedine (forte steatomatica et peregrina) circumfusam, membranaceam uero eius structuram pollicis crassitie, intus conspicuis compluribus foraminulis ulcerosis, cum manifestis gangraenæ indiciis, præsertim in fundo uesicæ, absque tamen calculi uestigiis. AL. TREISSIO l) uisa uesica pollicem ubique crassa, scirrhusa, ob calculum unciarum quatuor et dimidiæ pondere contentum, per quinque annos gestatum, cum exulceratione renum, incontinentia urinae, et stanguria prægressis, demum diabete et cachexia uitæ finem inferente.

§. VI.

k) Act. N. C. uol. 3. obl. 122. pag. 381.

l) in Vessl. Samml. 29. Versuch. pag. 104. 105.

§. VI.

Hifce obferuationibus adiungam adhuc aliam notatu <sup>Obferua-
tio pecu-
liaris.</sup> omnino dignam, quam mecum communicauit celeberr. et doctiff. D. D. WEIS, Patronus ac Praeceptor mihi perquam colendus. Vir quidam Praenobilis et Doctiffimus, qui per feptem annos moleftiffima, et dolorum pleniffima ftanguria, eaque cum micturitione pultacea coniuncta laborauerat, ita, ut uix per dimidiam aut quartam horae partem colligere ac retinere potuerit urinam turbidam, et inftar albuminis oui tenacem et uifcofam, fed continuo fere ad mingendum cum dolore incitaretur, tandem cachexia et hydrope pectoris et pericardii fuperueniente diem obiit fupremum. Aperto eius per fectionem corpore, cum in caufas adeo diuturnae et immedicabilis ftanguriae inquireretur, uefica eius adeo craffa, carnofa. et contracta inuenta eft, ut pugnum mole aequauerit, eiusque cavitatis uix unciam unam uel duas humoris capere potuerit. Fuerant antea, qui modo calculum, modo ulcus, modo homorrhoides ueficam inuadentes, ceu caufam ftanguriae perpetuae accufaerant; uerum nihil harum rerum in cavitatis uel fubftantia ueficae inuentum, fed mera ueficae carnofitas, craffities, et durities in culpa fuerunt, et iuftam eius diftentionem, qua urina fecundum naturam colligi et retineri potuiffet, impediuerunt Vnde uero haec contractura

uesicae euenerit, inuestigatio uicinarum partium facile patefecit. Nimirum ren sinister totus quantus fuerat exulceratus, et substantia eius prorsus in pus crassum, quod ex parte in calculosam duritiem coiuerat, mutata, superflite tantum folliculo renis membranoso. Vreter ab eodem pure copiosissimo adeo fuerat distentus, ut in media sui parte intestini tenuioris amplitudinem superaret. Dum autem idem ureter non longe ab insertione sua, qua uesicam intrare solet, a mole puris perruptus est, et post peritoneum collecta in pelui materia ante duos annos, priusquam moreretur, per inguen sinistram facto abscessu erupit, et apertura haec inguinis demum sua sponte coiuerat; successu temporis denuo ad latus uesicae sinistram magna puris uappidi copia adhuc collecta et inspissata permansit residua, nec, ceu antea, per ureterem in uesicam penetrare, et cum urina excerni potuit; unde factum, ut partim a pondere, partim ab acrimonia puris, uesica ad sui contractionem incitata, et per affluentes humores ita coarctata fuerit, ut tandem crassitiem et carnositatem praeternaturalem adeptam sit.

§. VII.

Forma
morbi,

Hic morbus, quia diu durat, pertinet inter chronicos affectus. Respectu naturalis structurae uesicae consistit in carniū membranarumque mole praeter naturam

ram aucta, eaque plurimum alterata, tam quantitate, quam etiam qualitate. Praecipuam enim attentionem meretur facies vesicae adeo mutata, et a pristina textura recedens, ut ex Ruyſchii aliorumque §. V. allegatis observationibus, materia modo pinguedini aemula, modo puri similis itemque, tophacea, glandulosa, steatomatica, spissa et viscosa membranis vesicae intertexta fuerit inuenta. Haec aliena quippe substantia non modo crassitiem adauxit, sed etiam fibrarum extensionem impediuit, earumque callosam duritiem effecit. Respectu cavitatis autem, angustia, imminuta, ob contractionem fibrarum auctam existit uitiosa. Intuitu actionis laesae, facultas retinendi urinam ualde imminuta, expellendi uero aucta, accelerata, et iusto frequentior prehenditur; scilicet dum fibrae vesicae nimium contractae sunt, et iustam extensionem uel distensionem non amplius admittunt, sed statim ac pauca urinae quantitas colligitur, ad contractionem vesica incitatur, ideoque renisum musculi sphincteris urget et superat, atque ad excernendum lotium impellit, cum dolore et tenesmo quodam vesicae spasmodico superueniente. Contracta enim identidem vesica humorem mucoso-glutinosum, in sparsa glandularum progenie secretum, copiose nimis exprimit, sicque orbatam munimine suo neruoso-tendineam tunicam lotii, per ureteres influentis, iniuriis exponit, et ad ualidam perpetuamque contractionem extimulat.

§. VIII.

Diuisio,

Haec carnositas modo est uniuersalis in toto uesicae ambitu, modo, ceu supra monui, particularis, in aliqua tantum uesicae parte accidens; modo recens ac incipiens, modo inueterata et habitualis; gradu etiam uel mitior et sanabilis, uel plane confirmata, callosa, scirrhusa, et incurabilis. Praeter haec modo est simplex et solitaria, modo composita et complicata scilicet, cum excrecentiis, tumoribus, calculo, exulceratione uesicae, aliisque concurrentibus malis; unde calculosa, scabiosa, ulcerascens, haemorrhoidalis, scorbutica, uenerea, arthritico-podagrica, a causis concomitantibus cognominari possit. Diuidi etiam ualet in protopathicam, seu primariam, et symptomaticam, quae aliis praecedentibus morbis superuenit, itemque in idiopathicam, qualis a calculo, inflammatione, haemorrhoidibus, fungis, uesicae etc. et demum, sympathicam seu consensualem, qualis u. g. a renibus male affectis, accidit.

§. IX.

Differen-
tia ab aliis
uesicae
morbis.

Conuenit equidem hic morbus respectu symptomaticum et coincidit cum aliis uesicae passionibus, u. g. cum calculo, stranguria, tenesmo haemorrhoidali uesicae, eiusque inflammatione, et scabie; nihilominus tamen ab his non nihil differt atque discernitur. Quamuis enim
calcu-

calculus saepe cum carnositate uesicae coniunctus sit, imo in utrisque paria eueniant symptomata, quae nonnullis imponere, ut calculum in uesica latuisse, licet frustra; coniecturauerint; attamen si aut cathetere in urethram, aut digito in intestinum rectum inferto, durum calculum adesse, tanquam e signis indubiis, uel etiam ex sabulo urinoso, et calculis antea saepius excretis, certus non sit medicus de calculi praesentia; e longa et dolorosa frequentique micturitione ad carnositatem uesicae argumentari potest. Stranguria simplex, tenesinus uesicae haemorrhoidalis, eiusque inflammatio, tanquam morbi partim acuti, partim breuioris termini, non adeo diu durant, sed post aliquot dies cessant, uel partim intermittunt. Crassities uero et carnositas uesicae morbus est chronicus, cum diuturna et plurium saepe annorum spatio durante stranguria, et mictione pultaceo-viscosa, uel plane incontinentia urinae coniunctus. Scabies et ulcera uesicae urinam praebent pure, carunculis, aut squamulis furfuraceis refertam, qualis in simplici carnositate non mingitur. Tandem in carnositate uesicae sola uix unquam urina suppressitur, sed potius frequens mingendi stimulus urget; in calculo autem, inflammatione, aliisque tumoribus collum uesicae obsidentibus, saepius ischuria et suppressio urinae euenire solet, eaque subinde lethalis.

§. X.

Subiecta. Subiectum huius morbi proximum, praecipuum et immediatum, est uesica urinaria, eiusque in primis substantia fibroso-membranosa, praesertim tamen cellulosa et uasculosa substantia. Vix enim unquam musculosae et regulares fibrae in corpore animali ultra modum augetur. Pari quoque modo fibrae tendineo-nerueae non adeo copiose succrescunt, ut molem uesicae naturalem multis uicibus augere et cumulare queant. Hinc nihil aliud superest, quod sensus et rationis testimoniis magis probetur, quam ut in textura cellulosa, et uasculosa, sedem humorum subsistentium et alteratorum quaeramus, id quod uel ex RVYSCHII *m*) obseruationibus, et ex historiis supra §. V. allegatis, in quibus intra uesicae membranas aliena materia refertur collecta, abunde patet. Inter subiecta uero generatim et latius sumta, scilicet homines, qui prae aliis huic morbo concipiendo sunt expositi, merito numerandi sunt senes, scorbutici, haemorrhoidarii, itemque calculosi, et quibus ulcera uesicae aut renum contingunt. Saepius etiam in sexu uirili, quam muliebri, hunc morbum euenisse legimus; siquidem in feminis menstruae purgationes, breuitas urethrae, parciorque potus, causas huius mali declinant et praescindunt.

§. XI.

m) Obseru. Anat. chir. obl. 89. pag. 113. fig. 70.

§. XI.

Ad causas morbi huius dum progredior, uariae ^{oc-}Causae:
 currunt contemplandae. Primum quidem proximam,
 et immediatam causam, cur interdum nimium crassa, an-^{immediata}
 gusta, contracta, et ad expansionem naturalem inepta ^{proxima.}
 reddatur uesica, generatim ponendam censeo in constitu-
 tione eius praeternaturali et alterata, illamque ab actione
 naturali impediente. Sicuti uero in quouis uiscere mutua
 et solidorum, et fluidorum, officia ad actionem eius conspi-
 rant: ita quoque necesse est, speciatim inuestigare rationes
 utrarumque partium constituentium, ex quibus uitium
 istud in uesica proxime oriatur. Respectu solidarum
 uesicae partium in culpa uersantur fibrae eius, partim ri-
 giditate, partim uero laxitate et atonia, peccantes. Ri-
 giditas et strictura fibrarum patet ex eo, quod fibrae tam
 musculosae, quam tendineo-nerueae, iustam distensio-
 nem et extricationem non patiantur; unde cauitas eius
 intrinseca amplificari debito modo non potest. Quin imo,
 si tractu temporis plicae et nexus laxior fibrarum adeo
 corrumpantur, ut elongari, uel ab inuicem separari non
 amplius queant, coalitus earum plane metuendus, ad
 callosam duritiem accedens, praesertim si fibrae peregrinae
 et minus dilatibiles inter earum interstitia succrescant;
 unde sphincteris uis contrahens et naturalis renifus
 superatur a densitate fibrarum uesicae. Quod autem si-
 mul in portione uesicae cellulosa, quae fibris et memb-

C

ranis

ranis musculosis et nerueo-tendineis intertexta est, magna laxitas et atonia praefens fit; uel ex eo cognoscimus, quod humores inibi colligantur, subsistant, et alienam faciem adipiscantur. Fluidae enim partes, dum maiori copia ad uesicam confluunt, quam ex hac refluunt, mole sua et retardatione non modo cumulantur, et stagnantes pristinam ex parte naturam exuunt, inspissantur, secedunt ab inuicem, tenerrimas particulas remittunt, crassiores retinent, cellulas et uasa minora infarciunt, fibras lentore suo ambiunt, et colligant, nec amplius lympham roseam ac temperatam, ad distensionem sufficientem, emolliunt, sed morantur potius in actione, ac rigiditatem demum callosam iisdem affricant; intrinsicam uero uesicae membranam tendineo-glandulosam adeo emolliunt, relaxant, et irrigant, ut mucus copiosior ex plicis transfudet, et urinam reddat uiscosam pultaceamque. Circulo enim humorum semel intercepto, uel tantum retardato, et irregulariter procedente, non modo structura partium alteratur, sed etiam actio partium naturalis intercipitur. Quin imo fit, ut, ubi semel aliena nutritio inde oritur, haec magis magisque procedat, et a recti tramite deflectat. Quid ergo mirum, alteratam uesicae structuram, constitutionem et molem, inde emergere, ac uesicam, hac ratione turbatam, pristinam faciem formamque exuere, nouam uero et irregularem induere.

§. XII.

§. XII.

Ad causas uero quod attinet mediatas, et propin-^{Mediatæ propin-}quas, ex quibus uesica adeo mutetur, uaria concurrunt ^{quæ.} incitamenta. Ex his primas ducit partes spasmus uesicæ frequens et diurnus, quippe qui tunicam musculosam ita coarctat, ut faciem non admittat uesicæ extensionem, et sicuti aliae partes per diurnum spasmum adeo corrugantur, ut demum contracturam fibrarum inferant; ita pari modo uesica diu contracta fibras reddit iusto breuioribus, minusque dilatabiles, unde corrugatae quasi occalescunt. Spasmum autem hunc uaria inuitant accidentia, quæ scilicet uesicæ fibras nerueas stimulo suo irritant, ut tunica musculosa solito frequentius, diutius, ualidiusque sese corripiat, et refluxum humorum, ex interstitiis alias faciem, intercipiat. Inter hæc irritamenta pertinent calculus uesicæ, præcipue ille, qui asperitudine sua membranam uesicæ intimam fricando sollicitat, et affluxum humorum cum spasmo commouet. Multa prostant exempla crassitiei uesicæ præternaturalis a calculo natae, qualia BONETVS, *n*) HOVSTET, *o*) CAMERARIVS, *p*) Actorum medicorum Edimburgensium Auctores,

C 2

n) Sepulchr. Anat. lib. 1 pag. 286.

o) Memoires de l' Acad. Boiale de chir. T. 1. pag. 396.

p) Ephem. N. C. cent. 3. obs. 10. pag. 22.

tores, *q*) ANTONIVS DE HAEN, *r*) alique plures referunt. Porro huc pertinent scabies et ulcera uesicae, quorum obseruationes allegant RVYSCHIVS, *s*) et RIOLANVS; *t*) Sarcomata, de quibus MANGETVS *v*) scenam aperit, item excrescentiae uesicae, quarum mentionem faciunt Ephemerides, *w*) utpote causae ad spasimum irritantes, et affluxum humorum nimium excitantes, interdum huic malo ansam praebent. Quod etiam atonia solum suum conferat, nemo dubitabit, cui notum est, spasimum diuturnum sequi atoniam. Dum enim laxitas fibrarum uasorumque, ceu antea §. XI dixi, humores non rite promouet, sed subsistentes alterat, et inspissat; mirum non est, molem uesicae exinde notabiliter augeri, et non solum heterogeneam substantiam intra membranas colligi, sed etiam callositatem demum subnasci. Denique humorum illuc aduectorum et confluentium dyfcrasia et spissitudo, qualis in senibus, et scorbuticis corporibus, heic loci colligitur, uel ubi impuritas uenera, arthritica, scabiosa, podagrica, purpuracea, inflammatoria, oedematosa - uiscosa, sedem in uesica fixam posuit, mate-

q) T. 1. pag. 424.

r) Ratio medendi in Nosoc. pract. Part. 1. pag. 134.

s) in Obseru. obs. 78. pag. 99 fig. 62.

t) in Enchirid. anat. Patholog. pag. 153.

v) in theater Anat. Tom. 1. pag. 409.

w) Eph. N. C. cent. 7. obs. 37. pag. 309.

materiam foeneratur crassitie eius praeter naturali, nisi tempestiue discutiatur.

§. XIII.

Ex causis antecedentibus remotisque huc referri merentur senectus, quae teste HIPPOCRATE x) morbis uesicae magis obnoxia deprehenditur. Temperamentum cholericum, et melancholicum, inprimis uero plethorica corpora, sanguine crasso et cacochymico uel scorbutico abundantia, et quae catarrhis et rheumatismis ualde uexantur, nec non quibus haemorrhoides aut non rite profluunt, aut supprimuntur, aut ubi simul consuetae sanguinis missiones diu intermittuntur, morbo huic uesicae magis sunt exposita. Labes uesicae, ab infantia et natiuitate debilitatem, et affluxum humorum, inuitans, symbolum quoque huc confert. Loci et aquarum conditio praua, refrigeratio corporis inferioris diuturna, diaeta crassa et cruda, potus infalubris, cereuisia crassa, nec satis defaecata, minus diuretica, uina acida, austera, et tartarea, abusus spirituosorum, uita sedentaria, mensium haemorrhoidumque suppressio, uenus immodica, impura et senilis, ira frequens, aliaque plura, ansam morbo dare ualent. Porro ex morbis praegressis huc pertinent inflammatio phlegmonodea male discussa, ulcera uenerea, renes exulcerati, laesiones uesicae

Causae remotae antecedentes.

C 3

cae

x) in aphor. Sect. 3. aph. 31.

caae ex partu difficili, uel uulnere male sanato, haemorrhoides ad uesicam determinatae, uel per abusum fortium diureticorum, praecipue cantharidum, aphrodisiacorum et aloeticorum, ad uesicam inuitatae; erysipelas, podagra et scabies, quando retropelluntur, contusiones, calculus, ulcera, scabies, intertrigo uesicae, Ischuria, gonorrhoea maligna, excrescentiae fungosae et steatomatae, quae paulatim totam uesicam prauitate sua inquinant, et ex particulari uesicae alteratione totam eius compagem uitio suo deturpant. Quaecumque demum causae affluxum ad uesicam nimium subsistentium humorum et impurorum excitant, illae tractu temporis carnositati eius et crassitie praeter naturali uelificantur.

§. XIV.

Signa.

Signa ex quibus morbus hic cognoscitur, sunt partim communia cum aliis uesicae passionibus, partim uero propria, distinctiua, et pathognomonica. Ex ipsa morbi natura, qua angustia praeter naturalis uesicae collectionem, et retentionem, urinae impedit, satis patet, non retentionem, sed frequentem potius adesse debere urinae missionem, cum dolore plurimum et stranguria spasmodica coniunctam; urinam uero repetitis uicibus paucam reddi, uiscosam, nec raro foetentem, imo pul-taceam, et subin limo calciformi turbatam. Haec uero sympto-

fymptomata , cum etiam in calculo , ulceribus , scabie , et excrescentiis uesicae fungosis euenire soleant , dubiam reddunt cognitionem simplicis uesicae carnositatis praeter naturalis , licet haec cum iisdem morbis non raro coniuncta sit , ideoque communia habeat signa. Interea tamen , ubi signa calculi pathognomonica absunt , praesertim si ab exploratione catheteris intra uesicam immisi corpus durum non perfentiscatur , neque tactu digiti , intra intestinum rectum inferti , calculus explorari queat , neque lotium per ischuriam unquam intercipiatur , sed moles carnea callosa percipiatur , uerum quoque pus in urina non contineatur , et morbus per plures annos durauerit , ac causae praeefferint , quae crassitiam uesicae inferre possint ; non uana oritur carnositatis praesentis coniectura ex frequenti et dolorosa urinae pul-taceae micturitione , imo plane eius stillicidio. Praeter haec accidunt subinde etiam dolor pectinis et perinaei , alui ob uicinitatem loci modo suppressio , modo laxitas , uigiliae , angores , lipothymiae , appetitus prostratus , febris lenta , cachecticus faciei pallor , et pro diuersa corporis constitutione infarctus hydropicus , aut tabes , nisi gangraenosa inflammatio , et corruptio uesicae exulceratae putrida , citiorem uitae finem inferat , qualis inuenta a laudato BAIERO in sectione praestantissimi Iurisconsulti. y) Idem a GRASSIO obseruatum post mictum

y) uid. obs. 122. Act. N. C. uol. 3. pag. 381.

ctum cruentum et tenesimum vesicae cum stranguria diu-
turnum ab haemorrhoidibus anomalis. z)

§. XV.

Prognosis. Quid de morbo nostro praefagiendum sit, nunc breuibus dispiciam. Chronicum esse malum et rebelle, curatuque difficile, nemo negabit. Vesicae enim et renum morbos nil boni praetendere, et difficulter sanari, HIPPOCRATES, aa) iam testis est. In Praenotionibus etiam Coacis; *Vesicae*, inquit, *durae et dolentes omnino quidem male sunt; pessimae quidem cum febre continua. Nam dolores ab ipsis uescis ad occidendum sufficiunt.* ARETAEVS bb) assentitur: *nullum uesciae morbum boni moris esse; et FRID. HOFFMANNVS: cc) affectus, ait, qui ex laesa uesciae substantia oriuntur, praesertim si per aliquod iam durauerint tempus, curatu non tam faciles sunt, ac forsan putantur. Possunt tamen opportunis remediis mitigari, ut per plures annos trahere adhuc uitam, licet cum molestia, possint hoc uitio laborantes.* Ex his praemissis non sine ratione colligo, morbum hunc, si adhuc recens est, et solitarius, aetas quoque nondum grandior, et humorum
totius

z) Act. Nat. Cur. Vol. II. obs. 64. p. 163.

aa) Sect. V. aph. VI.

bb) Lib. 2. chronic. cap. 4.

cc) loc. cit. ie Epictis. ad obs. 4. pag. 418.

totius corporis temperies adhuc praefens, remediis conuenientibus et diaeta congruente adhuc expugnari posse. Ex aduerso, ubi malum iam adeo inueteratum et complicatum est, ut uesica euaserit plane callosa, et humores illuc congesti in alienam profus et minus resolubilem substantiam conuersi sint, aut ubi calculus praegrandis uesicae membranis innatus, et ulcera fungosa mali moris praesto sint, aetas quoque senilis, cachexia scorbutica, uel antiqua uenerea et ulcerascens callositas coniuncta, aut plane febris hectica, uel hydropicus status, superuerint; non dubito asserere, morbum hunc plenam curationem respuere, nec nisi palliatiuam admittere, sed hominem potius aut cachexia, aut febre hectica, aut lithomyiis, uel plane inflammatione sphacelosa, post diurnam torturam trucidare.

§. XVI.

In sanando hoc morbo omnino respiciendum esse duco ad qualitatem eius, utrum nempe simplex sit, an uero complicatus; recens, an inueteratus? Non enim omnibus eiusdem morbi causis et symptomatibus una tantum satisfacit medendi methodus. Quamuis enim generatim in remotione causarum, praesertim proximae, medela morborum quaerenda sit; arduum pro diuersitate causarum et symptomatum, ino subiectorum natura discrepantium, curatio uarietatem exposcit adaequatam

Methodus
medendi
generalis.

D

et

et prudentem. Iam si carnositatem uesicae morbosam intueor; ad eiusdem organi crassitiem, contracturam, angustiam, et spasmodicum dolorem amouendum sequentia indicantia mihi collimare uidentur: I) ut affluxus humorum; praesertim impurorum, nimius a uesica diuertatur, et ita focus nouae materiae accresciturae remoueatur; II) ut partim humores intra uesicae membranas collecti et inspissati resoluantur, discutiantur et excernantur; III) partim uero rigiditas fibrarum alteretur, et spasmodica contractio demulceatur, aliisque symptomatibus prospiciatur; IV) naturalis tonus et constitutio uesicae restituatur. Indicationes autem speciales, quae aliis concurrentibus causis medelam afferant, in sequentibus §. XXIII delibabimus.

§. XVII.

Remedia
ad indica-
tionem I.
facientia.

Remedia, qua primae indicationi fauent, partim qualitati, partim quantitati et motui, humorum corporis totius prospiciant oportet. Ita uero si quantitas sanguinis modum excedat, et aut plethora, praecipue cacochymica, praesens, aut consuetae sanguinis uentilationes, siue naturales, siue artificiales, diu omiffae uel suppressae sint, in primis apud eos, qui haemorrhoidibus fluentibus, uel saltem coecis, saepe reuertentibus obnoxii sunt; necesse est, ut sanguis e brachio reuellendi causa, uel e pede deriuandi et euacuandi studio, uel denique

ex

ex uenis fedis per appositionem hirudinum, pro modulo uirium et consuetudinis, sat largiter subtrahatur. Praeter haec, laxantia, benigniora tamen, rhabarbarina, manna, e foliis fennae, agarico, extractis balsamicis, et antiscorbuticis, salibus etiam mediis ex aquis fontium soteriorum mineralibus, parata non modo saburram primarum uiarum expurgant, sed etiam humores spissos non nihil fundunt, et ad intestinorum canalem conuocando a uesica reuellunt. Deinde ad corrigendam humorum dyscrasiam scorbuticam, uel spissam, et uiscosam eorum indolem attenuandam, nec non ad serum acre temperandum, et per uias conuenientes euacuandum, partim diapnoica leniora, diuretica mitiora, incidentia, absorbentia, nitrata, et antiscorbutica, partim sanguinem depurantia, et chyli purioris genesin restaurantia, in usum erunt uocanda.

§. XVIII.

Iam ad alteram progredior medendi intentionem, ^{ad II. indicationem.} quae omnino principalis, et ad scopum propius directa est, licet ad consequendum finem non semper adeo fit facilis. Certe si medicamenta, quae internis morbis opponuntur, uariis mutationibus obnoxia sunt, antequam per multas ambages ad locum destinatum pertingant; eadem tanto longiori uia indigent, et crebrioribus

D 2

per

per uasa partesque corporis circuitibus agitantur, quanto remotius uesica in uentre posita non nisi recrementa aquoso-falsa et excrementitia in sinum suum recipit. Haec itaque remedia, quae citius istud iter absoluunt, et secum partes medicamentosas expeditius ad uescicam deferunt, aliis pharmacis omnino erunt praeferenda. Ex horum uero classe laudem praecipuam, et efficacitatis citioris praerogatiuam tuentur aquae minerales, praesertim illae, quae et corrigendo ac diluendo incidendoque humores spissos, acres temperando, uasa obstrueta aperiendo, et spiritu minerali eadem roborando, aluum simul et uias urina-rias eluendo abstergendoque, aliis palmam remediis praeripiunt. Dum enim aquae minerales, et thermae quaedam soteriae, ob largam aquarum, qua potantur, copiam non modo uasa corporis totius, sed etiam uesicae meatus, largiter perluunt et elutriant; sordes tam in uasculis quam in cavitae uesicae haerentes potenter colliquant, a sale iisdem intermixto incidunt et abstergunt, lympham, serumque ibi stagnans attenuant, et partim ad circulum reuocant, partim uero per intimam glandulosamque uesicae membranam educunt, fibras simul corrugatas emolliunt, et ad extensionem iustam tanto magis idoneas reddunt, quanto maiori copia uias urinae quaerunt, et hac ratione citius largiusque ad partem male affectam deferuntur. Hoc nomine prae reliquis aquae Selteranae et Sphadanae laudem merentur, testi-
bus

bus FRID. HOFFMANNO *dd*) et HENRICO ab HEER *ee*) utpote qui aquas spadanas morbis uesicae specifica quadam ui optime mederi multis exemplis rationibusque comprobant. Notum mihi quoque est exemplum mictionis pultaceae cum perpetua stranguria, tenesimo et carnositate uesicae, ex anomalis haemorrhoidibus nascente, quae, frustra adhibitis aliis pharmaceuticis remediis, tandem potu aquae selteranae funditus sublata est. SCRIBONIVS LARGVS *ff*) aquas ferratas Tuscias ideo nominat uesicarias, quoniam ulceribus uesicae opitulari commode solent. Efficaces quoque se praebent aquae Dynsteineses, Schwalbacenses, Egranae, Pymontanae, Sedlicenses, et e thermis Carolinae etc., et ubi speciatim haemorrhoides alui reuocandae promouendaeque, aqua Sedlicensis amara praecipue laudatur. Interim tamen selectum prudentem aquarum mineralium instituere iuuat, ita ut, ubi magis incidendum, alcalinae salinae, ubi uero magis roborandum, aquae martiales praeferendae sint. Quin imo si teneritudo corporis exposcat mitigationem sulfedinis mineralis, conuenit, serum lactis hisce aquis intermiscere. Quodsi uero impedimenta

D 3

quae-

dd) In tract. de aquis selteran.

ee) In sua Spadacrene.

ff) In med. com. cap. 38. pag. 146. uid. Bergeri tract. de therm. carolin. p. 125.

quaedam intercedant, quo minus potus aquarum mineralium applicari possit, siue illud fiat ob locorum conditionem, siue ob tempestatis annique intemperiem, siue ob nauseam sumptuumque penuriam, aliaque obstacula; tunc solatium in aliis ponendum pharmacis, utpote quae subinde thermarum acidularumque simul usui interponi possunt. Nimirum seligenda resoluentia, absterfua, aperitiua, lenia diuretica, balsamica, antiscorbutica, temperantia, et antispasmodica demulcentia ac moderate roborantia. Horum in numero offendimus infusa et decocta theiformia ex decocto nephritico Foresti, bromio Loweri, Radicibus sarsaparillae, graminis, taraxaci, caryophyllatae, chinae, parreirae pravae, scorzonerae, liquiritiae, polypodii, bardanae, ononidis; Herbis fragariae, chaerefolii, hederæ terrestris, millefolii, faniculae, endiuiæ, agrimoniae, melissæ citratae, aquilegiae, salviae, saxifragiae; Floribus uolarum, tunicae, maluae arboreae, paralyseos, genistae, acaciarum, bellidis minoris; lignis sassafras, iuniperino, santalo citrino, baccis iuniperi, alkekengi, semine anisi, foeniculi. Praeter haec Essentia Succini, parreirae pravae, oculorum populi, lignorum, balsami peruiani, copaiuae, ligni guaiaci, Tinctura tartari, antimonii, ligni sassafras comp. milleped. comp. Elixir antiscorbuticum, balsamicum, et uiscerale H. uel temperatum uiennense, spiritus nitri dulcis, spiritus carminatiuus de tribus; Rx pulueribus conchæ cal-

calcinatae, lapides cancerorum citrati, magisterium matris perlarum, antimonium diaphoreticum, cerussa antimonii, millepedes, lumbrici, uiperæ, succinum præparatum, nitrum depuratum, antimoniatum, tartarus uitriolatus, arcanum tartari, tartarus tartarificatus, sal ononidis, geniffæ, thermarum carolinarum, fedlicenfe, magnesia alba, faccharum lactis, puluis nephriticus Anglicus, antispasmodicus Hallensis, temperans D. D. IANTKII, Diacodion solidum Montani, trochisci alkekengi, Gordonii. Sub forma pillularum quoque exhiberi possunt extracta millefolii, scordii, ligni aloes, ligni sassafras, sarsaparill comp. cochleariae, agrimoniae, cardui benedicti, hederæ terrestris, centaurii minoris, cichorei, gummi ammoniacum, Opopobalsamum, terebinthina cocta, ueneta, massa pillularum balsamicarum Hoffm. e Succis Norimbergensium, e uegetabilibus B. D. D. de Bingen. FRID. HOFFMANNVS gg) mel laudat Prussicum album, tanquam renibus et uesicæ morbis amicum et accommodatum, eique uim abstergentem et balsamicam adscribit; ideoque tam loco sacchari infusis et decoctis radicum et herbarum, quam electua-

riis

gg) Med. rat. Syft. T. IV. P. I. S. II. c. 8. §. 5. pag. 468
et P. II. c. 17. §. 2. p. 372.

riis illud admiscere conuenit. BOYLE *bb)* saponem uenetum rasum, quotidie bis uel ter ad drachmam unam, in sufficiente et grato uehiculo propinatum, multis, calculo, mictione pultacea atque cruenta, laborantibus ex uoto profuisse affirmat. Sicuti enim alcalina abstersiua et incidens, simulque leniens saponis indoles, a qua puluis lithonripticus anglorum maximam calculi frangendi et euacuandi uim nanciscitur, recrementis tartareis et mucosis placide euacuandis inferuit: ita quoque uiscosis et limosis impuritatibus, in tunica uesicae cellulosa haerentibus, aliquandis commodum sistet remedium. Hinc laudatus ANTONIVS AB HAEN *ii)* cuidam futori, calculo et stranguria per septem annos miserime uexato, et qui sine dubio carnositate uesicae simul laborauerat, per quinque menses saponem uenetum magna copia cum aqua calcis, et lacte dedit, eo effectu, ut ab utrisque aegrotans malis feliciter sit liberatus. Idem auctor nouum quoddam et specificum remedium, renum et uesicae morbis quam plurimis saluberrimum, praesertim calculo, ulceribus, stranguriae chronicae, et tenesmo uesicae, adeoque etiam carnositati eius morbosae, opem singularem praestans depraedicat, scilicet praemissis laxantibus et decoctis balsamicis abstergentibusque,

bb) Tr. de simplic. Medic. pag. 47.

ii) Loc. cit. pag. 206.

que suadet pulverem uuae ursinae, ad drachmam dimidiam quotidie semel aut bis propinandum, eiusque usum aliquandiu continuandum, fidemque facit, allegatis aliquot exemplis, se hoc pulvere mira praestitisse in stranguria chronica, tenesmo, calculo et ulceribus uesicae. Quod si uero mitiora remedia atrocitatem morbi non frangant, altasque, quas iecit, radices non euellant; ad ualidiora pharmaca nonnulli medicorum processere. Inter haec eminent mercurius, utpote qui, in fundendis liquandisque humoribus spissis, in cellulosa et pingui membrana hospitantibus, exemplo ulcerum callosorum nodorumque ueneorum, sat clarus, obstructions potentè referat, humoresque fundit inspissatos. Hunc *VELDENIVS* *kk*) rebelli opposuit ischuriae et mercurii dulcis gr. V. ac pulu. coccionellae gr. XV. cum syrupo dialth. Fern. aliquoties dedit cuidam ischuria grauissima cum calculo renum laboranti, adeo felici cum successu, ut magna urinae copia inde fuerit profusa. *BOERHAAVIUS* *ll*) in femina, cui intima uesicae membrana abscefferat, mercurii praecipitati albi gr. I uel II cum purgantibus exhibuit, adeo felici ausu, ut materia glutinosa et uitrea in uesica haerens incisa, resoluta, eliminata, ac diathesis ulcerosa emendata sit. His permotus

E tus

kk) Vide Petri Gerike diff. de ischuriae causis, pag. 33.

ll) Vide Kochium de affectu in libris et praxi rarissimo ab H. Boerhaauio sanato. p. 17.

tus obseruationibus, mercurialium usum, atque uel ipsam & lem saluationem, praecique si lues uenerea praesens, non plane reiicerem, dummodo reliqua indicantia id permittant.

§. XIX.

Externa
et topica.

Externe etiam adhiberi commode possunt praeter clysteres emollientes, quibus sapo, et saponaria immisceantur, fomentationes ex plantis discutientibus et paregoricis, imo plane balnea artificialia, et thermae minerales, praesertim Carolinae, Emsenses, Hirspergenses, uel etiam ex aqua pluuiali cum herbis parata neruinis, resoluentibus, demulcentibus. Denique commendantur iniectiones in uesicam factae ex mundificantibus, abstergentibus, resoluentibus et traumaticis *u. g.* ex radicibus althaeae, graminis, herbis scordii, mercurialis, faniculae, brancae ursinae, ueronicae, millefolii, cum mucilage seminis cydoniorum, melle, et tantillo camphorae. HENRICVS ab HEER *mm*) et SOLENANDER *nn*) aquam spadanam in uesicam ope siphonis iniectam magni faciunt. D. D. WHYTT *oo*) saponem uenetum cum aqua calcis uiuae et lacte sicut ad bibendum, ita quoque ad iniiciendum in uesicam, commendat, etiam ubi calculus praefens fuerit.

§. XX.

mm) in Spadacrene pag. 76. usque ad 79.

nn) in Consult. 37. Sect. 3.

oo) in actis Edimburg. Conf. ab Haen l. c.

§. XX.

Rigiditas quidem et contractura fibrarum, praecipue ^{ad III in-} muscularium, in uesica successiue minuetur, si obstacula ^{dicatio-} ^{nem.} extensionis remota, et humores in uicinitate stagnantes resoluti, et amandati fuerint, benigniores uero et rescinda lympham fibras denuo irrigent, et emolliant; nihilominus tamen, ut emollitio et laxitas membranarum naturalis promoueatur, conferunt partim oleosa temperata u. g. oleum amygdalarum dulcium, butyrum cacao cum iusculis auenaceis, sperma ceti, partim uero mucilaginosam et emulsua, u. g. syrupus dialtheae Fernelii, mucilago seminis cydoniorum, emulsiones ex feminibus quatuor frigidis, milii solis, papaueris albi cum aquis fragorum, rubi ideii, acaciarum, ceraforum, florum tiliae etc. paratae. Nitrata et puluis antispasmodicus Hallensis, serum lactis, uel in cholericis succi fructuum aciduli, ut berberum, ribium, granatorum, myrtillorum, pomorum chinensium, limonum, melonum. Externe quoque fomentationes, balnea, item unguinosa ex oleo uerbasci, liliorum alborum, rosarum, pinguedine anserina, unguento dialtheae, populeonis, itemque aqua uulneraria Gallorum cum spiritu uini camphorato, regioni pubis et perinaei inungi, et simul urinae missio, quantum fieri potest, nonnihil reprimi, et retardari debet, ut hac ratione uesica paulatim ad distensionem et amplitudinem naturalem reducat. Quinimo per aeris in urethram

E 2

infus-

insufflationem, a PROSP. ALPINO *pp*) ad extrahendum minorem sine sectione calculum tantopere laudatam, ampliore reddi uesicam posse, rationi non aduersatur. Ex symptomatibus dolor et stranguria non tam opiatis, quibus tonus naturalis iusto magis frangeretur, quam potius emulsiuis et mitioribus sedatiuis mitigandus; lithymiae analeptici; alui obstructio et inflatio colica clysteribus et lenioribus laxantibus; febris temperantibus et diapnoicis; agrypnia emulsiuis nitratis; inappetentia et cachecticus status stomachicis, uisceralibus, aliisque conuenientibus remediis, oppugnari debent.

§. XXI.

Ad IV. indicationem.

Ad quartam indicationem quod attinet, tonus uesicae naturalis sua sponte quidem paulatim redit in iunioribus uetisque subiectis, necdum diuturnitate morbi, dolorumque et uigiliarum saeuitie, eneruatis. Cessante enim causa, sicuti effectus cessat: ita quoque fugatis doloribus, et stimulis, uesicam ad spasmodicam contractionem crebro prouocantibus, tempestiue remotis, uesica in officio suo neque turbatur amplius, nec ultra modum incitatur. Quoniam tamen spasmus frequens et diuturnus post se relinquit atoniam; ad praescindendum mali recursus, praesertim in senibus, necesse est, roborantibus tonum

pp) de medicina Aegyptiorum, L. III. Cap. 14. p. 104. l.

tonum instaurare; qualia sunt Effentia millefolii, massiches, balsami peruuiiani, traumatica Wedelii, corticis peruuiiani, tinctura tartari, terrae catechu ambrata, antimoni, coralliorum, Elixirium balsamicum H. liquor mineralis anodynus, potus uini Mosellani, uel Hungarici, species diaxyloales, diambrae, diarrhodon, diatrion fantalon, aromaticae rosatae, aliaque roborantia.

§. XXII.

Quoniam uero morbus in aliquibus tractu temporis tam altas egit radices, ut curationem perfectam plane excludat; non nisi palliatiuam superesse iudico. Ideoque ad symptomatum mitigationem, praesertim ad dolorem leniendum emulsua, nitrata, oleosa, linctus, mucilaginosi, fomentationes, clysteres, et antispasmodica temperantia; ad uires uero reuocillandas analeptica, et quaecumque accidentibus aliis utiliter opponi solent, praescribere expedit.

§. XXIII.

In carnositate autem uesicae complicata qualis medendi methodus ineunda sit, breuiter nunc dispiciam. Antea §. VIII. iam monui, calculum, ulcera, tam benigna, quam uenerea, scabiem, scorbutum, haemorrhoides, podagram, arthritidem, fungosas excrescentias, fistulasque, cum carnositate uesicae morbosa interdum coniungi. Nemo non intelligit, singulas modo allegatas passiones sua propriaque remedia exposcere,

E 3

eaeque

eaque cum iis, quibus carnositati medemur, coniungi debere. Quoniam uero amplum nimis campum differendi ingredere, si specialem istorum morborum curationem huc uellem transcribere; ideoque prouoco ad methodum istiusmodi morbos sanandi, aliis in libris medicorum satis obuiam.

§. XXIV.

Diaeta.

Diaetae regulas, ad curandum praeseruandumque necessarias, non negligendas esse censeo. Conuenit enim uel maxime, liberiori et puriori aura, eaque temperata, frui, qua libera transpiratio et repurgatio corporis conseruetur, atque simul humores nostri elatere aeris uegetiori animentur. Ex aduerso loca paludosa, squalida, uaporibus impuris referta, fugienda. Ex cibis exulent omnia fumo indurata, coctu difficilia, putredini et acescentiae proxima et obnoxia, acria, infantia, caeseosa, acida, cruda; olera uero, quae ex lactuca, endiuiua, beto, malua, spinachia, chaerefolio, scorzone-
ra, rapis etc. parantur, ob uim abstersiuam lenientemque non omnino repudianda. Potus uero sit tenuis, bene defaecatus, diureticus, non uero acidus, austerus, crassus, inflans. Vini mosellani et rhenani atque hungarici usus, praecipue sub finem morbi, roborandi sine ab aliquibus permittitur. Motus, et quies, somnus et uigiliae, ne modum excedant, cauendum. Excretionum naturalium aequae, ac artificialium, itemque affectuum animi, ratio simul habenda.

§. XXV.

§. XXV.

Denique aliquas adnectere liceat cautelas. In cura-
 ratione huius morbi fortiora et calidiora diuretica eo mi-
 nus locum habent, quo magis affluxus humorum ad ue-
 sicam inuitatur, et periculum inflammationis lethalis
 augetur. Pari modo fortiora drastica, item spiritus te-
 rebinthinae, et alia spiritiuosa oleoso-volatilia caute,
 uel non, applicanda. Hinc sedulo cauendum, ne contra
 mictum cruentum et tenesimum uesicae haemorrhoida-
 lem, qui saepe pro calculi indiciis, licet falso, habe-
 tur, ualidiora adhibeamus lithonriptica et urinam pel-
 lentia; quoniam carnositati uesicae morbosae portam
 infausto fidere aperiremus. Prae reliquis tamen notan-
 dum, curationem huius morbi non protrahendam, sed
 tempestiue inchoandam esse. Nam in adulto et con-
 firmato malo, fractis iam uitae uiribus, et callosa ue-
 sicae duritie iam praesente, frustraneus omnis labor
 erit. Tandem et illud monendum, ut praesente cal-
 culo semper Medicus aequè, ac Lithotomus, respiciat
 ad carnositatem, et callositatem uesicae. Hac enim
 praesente, sectio et extractio calculi longe erit diffici-
 lior, et maiori cum periculo uitae coniuncta, quam
 ubi uesica tenuis adhuc et ad dilatationem prompta.
 In hac enim apparatus altior aequè ac lateralis magis lo-
 cum inuenit, quam ubi angusta et compressa uesica cal-
 culum arcte cingit, et uulnus consolidationem fere om-
 nem

Cautelae
et monita.

nem respuit, ob peregrinos membranis interfertos humores, coalitum impediens, corruptionem uero putridam augentes; ne dicam, uasa maiora, in uesica contracta, latius fauciari, et lethalem haemorrhagiam subsequi posse. Denique attento tenendum animo, semper in morbis ante nominatis, qui cum carnositate uesicae coniuncti esse solent, suspicionem oriri huius carnositatis aut oriundae, aut iam praesentis, nec quicquam, quod huic augmentum daret, uel eandem confirmaret, sed potius minueret et declinaret, applicari debere.

§. XXVI.

Conclusio. Ita uero praemissis iis, quae de morbo nostro meditatus sum, finem labori huic impono, L. B. decenter rogans, ut mihi in illustrando morbo hoc, minus hucusque pertractato, glaciem frangenti, ueniam concedat, si non exactam eius exhibuerim euolutionem. Forte aliis nunc facilius erit, meliorem certioreque fanandi uiam ingredi, quam lubens sequar. DEO T. O. M. gratias agam demississimas, si per hunc qualemcunque laborem salutem misere decumbentium aliquo modo prouehere potuerim.

F I N I S.

Scire

Scire potestates herbarum, artemque medendi,
 Est aliquid; maius, si quoque Hygea fauet.
 Laudamus Veteres, laudamus itemque Recentis,
 Stablium, et Hofmannos, Hippocratemque senem.
 Quid plures numerem? Quis Gallos nescit, et Anglos,
 Numquid Germanis haut locus esse queat.
 Vt mittam innumeros, Augusta clarus in Vrbe
 BINGENIVS solus commemorandus adest.
 BINGENIVM fratrem germanum imitabitur ALTER,
 Nobilis arte, Ortu, dexteritate, fide.
 Differis, o NOSTER, de (quarum est maximus usus)
 Naturae rebus. TE beet ipsa Salus.

Gentis, Virtutis, Industriae gloria,
 Nobilissimo Viro, Domino IO. RVDOLPHO
 de BINGEN, Augustano, nouum

DOCTORIS MEDICI nomen,

Fautori in primis honorando
 congratulatur

IO. IAC. IANTKE. D.

Consiliarius et Archiater Solisbacensis
 Prax. pathol. et Botan. Prof. Publ.
 Vniuersitatis Senior.

GENEROSO ATQVE PRAECLARE DOCTO
 DOM. IOHANNI RVDOLPHO DE BINGEN
 CANDIDATO MEDICINAE DIGNISSIMO

S. P. D.

D. IOH. NIC. WEIS, MED. P.

ET H. T. FACVLTV. MEC. DECANVS.

Honores Academicos, quos Tibi, Amice aestumatissime!
 facultas medica iam ante annum ex merito destinauerat,
 nunc

nunc demum capessis, postquam morbus grauis, qui Te inopinantem infestauerat, impedimento fuit, quo minus promerita indefessae industriae Tuae uirtutisque praemia isto tempore cum aliis Candidatis reciperes. Superatis enim tunc ex uoto examinibus, in quibus expectationi nostrae abunde satis fecisti, cathedra Tibi fuerat iam aperta. Verum morbi impetus, quocum Tibi conflictandum fuerat, disputandi negotium distulit, Teque in patrias reuocauit terras. Nunc autem, recuperata per DEI gratiam integra ualetudine, ad nos reuertisti, ut publicum illud ederes eruditionis Tuae haud uulgaris documentum. Argumentum dissertationis Tuae, quod et nouitate, et utilitate, se commendat, priuatis in lucubracionibus ita elaborasti, ut non dubitauerim, istud assensu elogioque hoc comitari. Ab eo enim tempore, quo hanc adiisti Academiam, meoque hospitio et institutione, tam publica, quam priuata, sedulo usus es, non mihi tantum, sed honoratissimis etiam Dom. Collegis meis, laudabile, quod strenue sectatus es, uirtutis et doctrinae studium, illudque cum insigni modestia morumque suauitate coniunctum. adeo perplacuit, ut communi omnium laude et beneuolentia extiteris dignus. Intuitus enim es insignia bb. Parentis et Patruelis Tui, Medicorum inter Augustanos quondam celeberrimorum, exempla. Legisti feliciter laudabilia optimi fratris, quondam nostratis, Archiatri doctrina et praxi excellentis, uestigia. Ideoque magna cum uoluptate gratulor Tibi honores Academicos, maioresque auguror, DEVM precatus, ut nomen BINGENIANVM illustre in Te non minus emineat, quam in dilectissimo fratre Tuo exsplendescit. Vale, meque in posterum amare perge. Dab. Altorf, ipsis Calendis Augusti A. MDCCCLIX.

PRAENOBILISSIMO AC GENEROSO
DOMINO CANDIDATO

S. P. D.

D. IO. IAC. KIRSTEN, P.P.

Non raro fieri solet, ut studium quoddam euidam familiae quasi proprium esse uideatur. Ita enim ad studium medicum

dicum excolendum nati sane erant Bartholini, Zwingeri, alique, et inprimis etiam Tua, Candidate doctissime, generosa familia. Dudum namque Bingianum Nomen artem salutarem exornauit, et nihil aliud abs Te expectare possumus. Vestigia Excellentissimi Parentis, Fratrisque feliciter es secutus; uirtutem et industriam prudentissime coniunxisti; in arte medica sedulo Te exercuisti; quid itaque superest, quam ut nunc gratiosa Hygea Tibi quoque tribuat diligentiae uirtutisque mercedem, summos nimirum in arte sua honores. Hos Tibi gratulor, Deumque precor, ut Te Candidate dignissime, in commodum patriae, atque in solatium splendidissimae familiae tuae saluum sospitemque semper conseruare uelit. Ceterum ut me amare pergas, uelim Tibi habeas commendatum quam maxime. Vale. Dab. d. xxvii Iul. MDCCLVIII.

Freund, nur Verdienst, nicht Rang und Titel,
Ist das noch unentehrte Mittel
Wodurch ein Weiser Ruhm erhält.
DEIN Beispiel stüzt diese Lehre.
DU bringst Hygäens Tempel Ehre,
In den sie Dich zum Muster stellt.
DU übersteigst in solchem Glücke
Der Wünsche fernes Ziel und trogest dem Geschicke.

Hiermit wolte sich
dem Hochgeehrtesten
Herrn Candidaten
bestens empfehlen
Derofelben
ergebenster Freund und Diener
Dr. G. P. Zwinger.

VT mihi iam desunt libri, Patriam redeunti,
 Quo tamen utor, adest pectus *Amice* meum.
 Pectus adest, repeto, quod Te *de Bingen* abunde
 Profundo cultu quin et amore petit.
 Sit, *Cognante* loquar imo de pectose Tecum,
 Sit, laeter, cantem prospera, sitque, precer;
 Laetitiā spirat pectus, dum summa Brabea
Doctorande feres, digna labore Tuo.
 His simul accedunt pia *Conterrance* uota,
 Vt Tibi promeritos pandat Hygea gradus.
 Ac precor, ut faueas mihi semper, *Frater amande!*
 sIC

Neofori in superiori
 Palatinatu, die 17 Iunii.
 1759.

TIBI
fLagranti pectore
Vota Dabam

ANT. IOS. DE CAMMERLANDER

Philosophiae ac Medicinae Doctor
 et Societatis Teutonicae Altorfinae
 Collega Honorarius.

GENEROSISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
 DOMINO CANDIDATO
 FAVORI ET AMICO SVO AESTVMATISSIMO

S. P. D.

IOHANNES IACOBVS HARDER, AVGVSTA-VINDELICVS,
 SS. TH. CVLTOR.

EGo uero magis TIBI *de summis in Medicina proxime* TIBI conferendis
honoribus gratulor, quo firmiorem eamque haud fucatam inter nos,
ut IPSE nosti, et ego TE expertus sum, colimus amicitiam, ex quo
in

in Altdorfis studiorum causa vitam degimus; eo iucundior autem mihi fuit dies, quo hancce contraximus amicitiam, quo magis iam antea noueram eum TE esse, quem uirtutis studium, humanitas, indefessa diligentia, morumque probitas amabilem, omnibusque laudabilem reddiderunt bonis. Laetabundus itaque TIBI, CANDIDATE AESTVMATISSIME! gratulor, qui honoribus Academicis exornatus, celeberrimorum Praeceptorum TVORVM Amicorumque laudibus et elogijs cumultus in dulcissimam redis patriam, ut fructus Doctrinae et Eru- ditionis ampliores percipere queas. Deum T. O. M. summum illum re- rum humanarum gubernatorem deuotissimis precor precibus, uelit TE Patriae, Generosissimae, quacum iunctus es propinquitate, Familiae, omnibusque, qui TE colunt, amicis saluum atque incolumen reddere, adfit TVIS omnibus conatibus, ut saluati quos polles arte multorum, qui TVVM implorant tum consilium, tum auxilium hominum sanitatem et ualitudinem uel seruare, uel amissam restituere ualeas, TEque ad Nestoreos usque annos felicem et ex omni parte beatum seruet. Sic uale, nostraeque mutuae amicitiae nunquam oblitus mihi porro faue. Dabam Altdorfii Nor. A. R. S. MDCCLIII. D. XXVIII. Jul.

Dum Fratris celebris sequeris uestigia docte:
Faxit Numem, sit uita, salus populi.

Perquam Generoso, et Doctissimo
DOMINO DOCTORANDO,

Fautori, amico, et conterraneo suo
honoratissimo gratulabundus
haec dabat

A. D. TR. SCHORERVS
Augustanus. I. V. Stud.

So greiffst Du Werther Freund nun nach Hygæens Cronen,
 Die DEIN gelehrter Sieg mit vollem Ruhm verdient.
 Die Tugend will DIR selbst als Ihrem Lieblich lobnen,
 Da DIR der Lorbeer schon um DEINEN Scheitel grünt.
 Ja wann die hohe Berg sind glücklich überstiegen
 So läst der Fleiß auch siegen

DEIN Beispiel zeigt dieß, gelehrter Herr von Bingen!
 DEIN allzeit munterer Fleiß kommt niemals müßig seyn;
 DU forschest die Natur, so muß es DIR gelingen,
 Daß DIE Hygea schreibt zu Ihren Söhnen ein.
 So lebe dann beglückt. Es müssen DEINE Ehren
 von Tag zu Tag sich mehren

Den Hochedelgebohrnen und Hochgelehrten
 Herrn Candidaten
 Seine Freude über den erhaltenen
 gelehrten Sieg zu bezeugen
 und sich dessen fernerer Gemogenheit
 zu empfehlen
 schreibt dieses
 J. G. Wolff. Med. St.
 Opponens

Mon sieur

mon tres chere, et tres honoré Ami !

CE seroit en verité violer les loix sacrées de l' amitié, que de
 ne vouloir pas vous feliciter de l' honneur, que vous allez
 vous acquerir aujourd'hui par les études, que vous avez professées
 et qui vous meritent à tres iuste titre l' approbation du public.
 Mais que dirai je, pour vous faire conôître mes veritables senti-
 mens. L' estime, que j' ai pour vous est trop grande, pour que je
 sais

sais insensible aux recompenses diées à votre savoir, et les expressions que j'emploierais pour vous temoigner, combien je me sens redevable à la bienveillance, dont vous avez eu la bonté de m'honorer pendant le peu de tems, que j'ai eu l'honneur d'être de votre connoissance, sont trop foibles pour tracer à plein la moindre partie de ma reconnoissance, qui en elle même ne sauroit être plus parfaite. Quel transport n'ai je pas de voir un evenement, qui me met comme je l'ai depuis long tems souhaité à même de vous pouvoir marquer publiquement la joie, que je resseus de vous voir sur le point d'obtenir la dignité la plus haute dans la Medecine. Purois je souhaiter l'occasion, que celle la plus favorable pour faire l'eloge de vos merites, si la crainte ne me retenoit de chaquer votre modestie. Mais j'ose me flater, que vous connoissez mon coeur, qui est trop sincere, pour vous donner le moindre soupçon, que je voulasse donner dans la flatterie. Je vous felicite donc de tout mon coeur du bonheur, qui vient vous arriver. Soyez persuadé, que si le ciel daigne vous accorder tout celui, que je vous souhaite, vous seres sans contredit l'homme du monde les plus heureux. Enfin, si je n'ai pas sitôt ou peut être jamais l'honneur de vous revoir, je suis plus que persuadé, que vous aurez la bonté de vous souvenir quelque fois de celui, qui sera toute sa vie avec l'attachement le plus parfait, et la consideration la plus distinguée

Monsieur

mon tres chere et tres honoré Ami

A Altorff ce 25 Ju illet

1759.

vosre tres humble, et tres

obeisant Servitenr

ANDRE GEOFRAY TRETZEL

Etud. en Med, oppofant.

Nach hat durchwachter Nächte Fleis,
 Die Menge durchgedachter Stunden,
 Freund, den verdienten Lohn gefunden:
 Ruhm zahlet den gelehrten Schweiß.

Selbst Phöbus und der Musenchor
 Umschlingt DEIN Haupt mit Lorbeerzweigen,
 Nicht solchen, die von Mordlust zeigen;
 Der strengen Sense kamst DU vor.

Der Tag, an dem dein Glücke lacht,
 Das DICH mit reinster Freude rühret,
 Und in Hygaens Tempel führet
 Sey dir zu steten Lust gemacht.

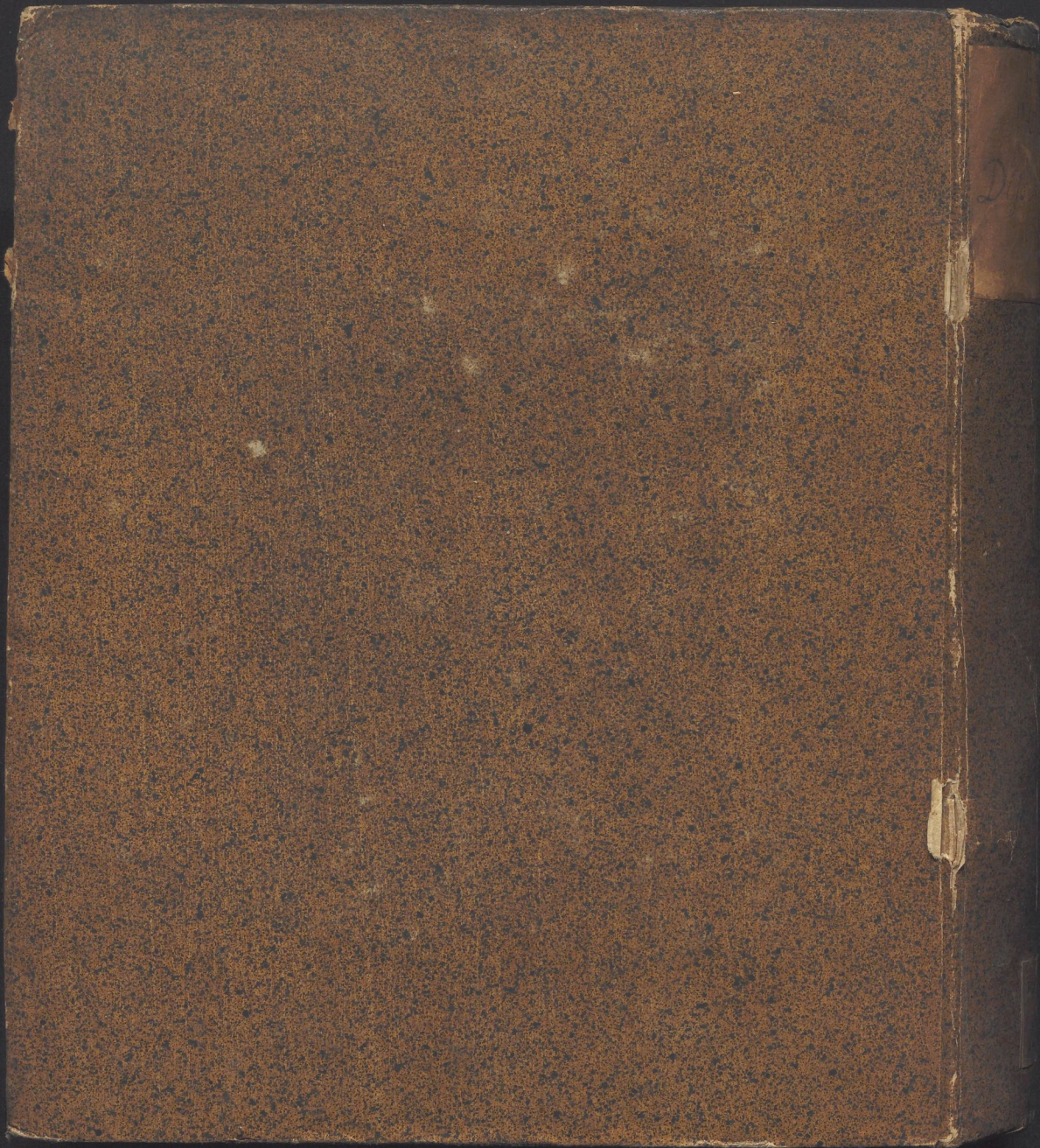
Die Kraft gebräuche nie dem Kraut,
 Der Wurzeln Stärke fühlt der Kranke,
 Daß er des Arztes Klugheit danke,
 Und lobe den, der sie gebaut.

Hierdurch wollte
 dem
 Hochedelgebohrnen und
 Hochgelehrten
Herrn Doctoranten
 zur höchsten Würde
 in der Arzneykunde
 seinen Glückwunsch
 bezeugen
 Joh. Barth. Köhm von Augsburg
 d. J. G. G. B.

1018

TICA

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
CARNOSITATE VESICAE
MORBOSA

Q
DIVINIS SA
CONSENSV ET
GRATIOSAE FAC
IN CELEBERRIMA VN
PRO GRADV
SVMMISQVE IN ME
ET PRIVILEGIIS
D. II AVGVSTI A.
PVBLICO ERVDI
SVB
RESPONSVI
IOANNES NEPO
DE B
AVGVSTA -

ALTORFII
TYPIS IO. GEORGII

